

A MESE ALKONYA

az egész való világban aligha lehet része egy színésznőnek lenyűgözőbb vizuális élményben, mint látni e kertet. e csodálatos és rémisztő kertet, amit én is láthatok. olyan ez, mintha egyszerre az összes kedves szerepét tudná, anélkül, hogy egyáltalán akarná, anélkül, hogy a szövegét tanulnia kellene valaha is... én sem nagyon akarhatok már mást, mint látni... esetleg valamit még hallani, tapintani. szaglásom oda, s az ételek, italok ízét sem érzem már. már a gondolkodásra sem vagyok igazán kapható, azaz alkalmas, gondolom... mindazonáltal nincs okom panaszra

látok, látod, mondja a férfi az asszonynak, neked, paula. jól van hát, látsz, mit akarsz.

mondjak valamit, kérdez vissza a férfi a sánta, napszemüveg nélkül, unottan himbálózva egy általános ülőalkalmatosságon.

nem tudsz mit mondani nekem, azt mondtad. mondja az asszony, te, paula.

ez már boldogít, a szív ezekért a színekért dobog, gondolom

az akarat, az a hág, és fordítva. a szín, az a képzet, és fordítva. az akaratnak már nem engedelmeskedik a hangom, s akaratom a hangomnak. nem is akarok beszélni, mert nem tudok beszélni, vagy fordítva. nem beszélek... a *színek* nem engedelmeskedik már képzeletém, a színt nem tudom *helyesen* elképzelni, vagy elképzeléseimnek nincs helye... nem látok, nem is akarok látni mást, csak a kertet. azért még néha meghallom a hangodat, hangjainkat. csak tapogatózom a sötétben

még a világháború előtt lehetett, mondja a férfi az asszonynak, neked, paula, egy szombati nap történt... erről kellene mesélnem.

a szövegnek meg kell lennie.

az ágyhoz botorkálok, reggel, vizelés után, ha egyáltalán fölkelek, s magamra húzom a takarónak használt vörös függönyt, hogy alszom tovább. csakhogY eddig sem aludtam, és nem tudok elaludni most sem. ez eléggé muzeális dolog, gondolom

még a világháború előtt lehetett. egy szombati nap történt. ma is valóságos félelem fog el, ha felidézem. emlékszel, te, paula, ebédhez készülödtünk, mondja a sánta. anyád kihozta az ételt, delet harangoztak. mielőtt leültünk volna imába fogtunk, de én csak leültem az asztalhoz, frakkban és virággal a gomblyukamban, összetett kézzel és olyan szorosan lehúnyt szemmel, ahogyan már sokszor láttam dühödt kislányokat, és sehogyan sem értem amikor végül megtalálják széküket... felálltam, meghajoltam, s kis idő múlva egy szó nélkül neki-vágtam a kerten át. amikor az ösvényhez értem elfordítottam a fejem, és visszanéztem arra, amerről jöttem...

a sánta az ajtófélfának dől és kinéz az ablakon. a kihalt utcán csupán az álm sávjai fehérlenek. alig van fény, vagy pára mely vérre, vagy akár esőre emlékeztetne.

egyedül vagyok egy kórteremszerű helyiségben, és amikor nem neked fogalmazgatok, paula, valamit kényszeresen, akkor itt mászkálok egyik sarokból a másikba, és örülök, ha nem sírva... koszosan, rongyosan, mégis fegyelmezetten, mint egy... hagyjuk ezt, nem vagyok én már *mint egy*... azt gondolom, minden, ami fájdalmat okoz még nekem, lehetőség az életre. most egy fájdalmas vizelés után az ágyhoz botorkálok s megpróbálok aludni, de ez nem sikerülhet, tudom

a férfi mélyen a zsebébe süllyesztett kezével taknyos zsebkendőjét tapogatja, majd lehajtott fejjel, nevetgélve, az asszony felé fordul. emlékszel, te, paula, a kislánnyal együtt az ablakban álltál, és nézted, ahogY a lehült tenger felől szenvtelen úszik a langyos köd, mint egy tüdőbajos a szürke cicája

után. máig őrzöm karbidillatát, mondja egyet köpve. emlékszem, egy szombati nap történt. először elmentem a székes-egyházig, s aztán vissza.

váratlan besötétedett

a ködben ázó járdákon fénylettek az üzletek

a székesegyház viszonylag közel volt házunkhoz. a szűk kis utcákon volgai lovak tiportak. korlátozott, jelentéktelen megállapítás, összegezni ugyanakkor szinte elképzelhetetlen.

hát, egyszerűen szólva, ez kelet, mondja az asszony, te, paula.

rög

sárgahátú hangyák

kutyák ugatása hallatszik

időnként alábbhagy dühöm, indulatom. időnként, egyre gyakrabban, nem kapok levegőt. gyakran elájulok. amikor elájulok, az a fantáziám támad, hogy anyád fölémhajolva imádkozni kezd. ez eléggé naturális dolog, gondolom, és mondom is neki, mert éreztetni szeretném, milyen rossz szagú lehet valakinek a lehelete, mégha én nem is érzem

amikor visszaértem, elég nagy robajjal belöktem az ajtót, és elvágódtam a kövezeten. anyád fölémhajolva imádkozni kezdett. senkit nem láttam hasonlóképpen imádkozni. a tarkóm alá erőltette kezét és felrakott az ágyra. nyomban felugrottam, s *gyerünk*, biztattam magam, indulatosan mutatva arra felé, hol épp egy varjúraj rebben fel. elkapott a nosztalgia egy olyan ország iránt, mit még nem hagytam magam mögött...

felderítő voltál, felderítőként szerezted hírneved, szól közbe az asszony, te, paula, egy albumot lapozgatva.

helyes

szóra sem érdemes, mondja a sánta nevetve. a bányaépület romjain fölbaktattam a mohás, meredek domboldal egyik ösvényén. egy szakadék keresztezte nemsokára utam. megálltam a szélén, s váratlan szédülés fogott el. a szakadék az az álom, gondoltam, amit te álmodsz, paula. ebben az álomban én egy mészáros vagyok. egy lélektől született előző élet ez,

melyben én mészáros vagyok. a nép közül való, mely ebben az országban gyomként vándorol. ez nem jelenti azt, hogy le kelljen mondania péniszéről és malacairól, ám álmait oda kell adnia a hatalomnak...

újra meg újra azt kívánom, bárcsak sohasem indultam volna el arra az útra.

esni fog, mondtam.

néhány perc múlva eleredt az eső. kinéztem az ablakon. ott volt az a tétova ég, sápadt, sovány arc, amely sírni kezd minden különösebb ok nélkül. bámulom és még nem értem, sóhajtottam föl.

karamell minden

mindent homály borít, csupán a szentek lebegő sorát látja a szem, ott, a kertben, amint megcsillannak a test nyolcadik napja tárolgatott fájdalmai az égen, vagy belül, a szoba falain

a székesegyház, mondja a férfi, miközben rágyújt és leül karosszékébe, befejezetlenül hagyott épület, sohasem készült el. ehhez igazodott aztán minden a környékben. a századok során a vízvezeték is rombadólt, rombadólt a bányaépület, minden... viszont a torony egyik kövén még ma is látni lehet az építőmestert, amint a mélybe ugrik, s az ördögöt, mely kutya alakjában követi...

nem más ez, mint formák nélküli festmény

ragaszkodás

a csecsemő is, mondja az asszony felugorva, te, paula, az egyszerű anyához ragaszkodási hajlammal születne, de az ember s a mindenféle tárgy alakja intő példával szolgálhat számára, mert ébren megsemmisíti s rémületet meg haragot vált ki belőle, és nem képes tovább fennmaradni, aludnia kell...

ezt nevezik az ördög, vagy más néven a megbénulás kövének, mondja nevetve a sánta.

igen, ám ez nem jelent megkönnyebbülést.

mégiscsak elaludtam, ha néhány pillanatra is. azt álmodtam, hogy odakint a kertben egy néger vagy félvér nő fekszik szétvetett lábakkal, mellette egy döbrent macska feje. nem

volt az igazi döbbenet, a teste hiányzott. egy rendőr állt néhány méterre tőle, valamit játszott. akkor váratlan, szinte sietve felébredt a nő, felugrott, ruháját magához kapta és futni kezdett. valamiben felbotlott, vérzett a lábujja. felállt, de újra elesett

az ajtófélfának dőltem, aztán kimentem az esőáztatta utcára, mondja a sánta. a *vízfény* mélységébe néztem és megláttam arcom. egészen megdermedtem. a lélek, gondoltam, úgy néz ki, mit sem tud a négyvégtagbénulás nehézkedési törvényéről vagy lebegettségéről, nem vesz tudomást róla, ám megszabadulni sem tud...

elnyújtóztam az úton, mint egy asszonyi szempillantás. a városban több osztag rendőrrjárőr fésülte a terepet.

nem álmodom veled, de egyáltalán nem is álmodok. talán ha hidegben, hideg esővízben feküdnék... időnként egy nőnemű szellem csapong, fut körbe, amely sohasem éri el önmaga húsanak vagy a test egyes tagjainak tapasztalatát. csend és kényszergeometria övez

az az épület, melyben akkoriban éltünk, mondja a férfi, érdektelen, felismerhetetlen keverék stílusban épült. az alsó ablaksor lugasszerű, de befalazott ívsorban helyezkedett el. az ívek találkozásánál mindenhol állatfejek, a leölt állatok koponyái. a ház egy sziklameredély szélén állt, amelynek nyugati oldalán sivár árterület húzódott, mit mára már teljesen elborított a gaz. jobb felől egy kisebb árok, melynek agyagos széleit letaposták a katonák és a különböző rendőrségi különítmények...

miért tiltakoznék én a törvények ellen, mondtam magamban, miközben visszafordultam, a törvényt megszegem, de megőrzöm a hitemet.

a leginkább fogadalomszegő s a leginkább halandó az, mondja most az asszony, mondod te, paula, kinek lába elszakott a földtől...

a köztársaságot összezúzni ennek a fordítottja lehet

ott álltunk az ablak előtt a kislánnyal, miközben téged vártunk, és arra gondoltam, én a békés beszédet támogatnám,

mondja az asszony, ám nem tudtam szabadulni attól az érzéstől, hogy halálunk hosszú fog lenni és iszonytató.

karjait ölébe rakja az óceán éjszakáinként
csontjait az elpusztult vándorlóknak
az óceán ülve alszik

elzsibbad a karom, elzsibbad a lábam, folytatnom kell a mászást tovább, tovább, kiválasztva valamelyik sarkot, miközben tudom zuhanok, zuhanok abban a hitben, hogy sohasem érkezem meg, zuhanok le... másrészt közben mégiscsak megérkezem, s lehet éppen a, sorrendben, negyedik sarokba. ez az a csend, ez az a kényszergeometria, a negyedik dimenzió, ahol még, mintha élnem lehetne, mintha ez lenne az a tér, melynek hatalma van a vad kutyák s egyáltalán, az állatok felett

időtlen ragaszkodás ez

visszafordultam tehát, félve attól, hogy csak fölöslegesen tévelygek, mondja a sánta, egyik szemét öklével tuszkolva, hisz az állami félelmek jelölik ki úgy is utam, részben pedig a szintén ellenőrizhetetlen szenvedély,... amikor egy félvér vagy néger nő termett egyszeriben előttem. na, mi van, kérdeztem meglepődöttségemet álcázva. a nő olyan természetességgel viseltetett irányomban, mint ha én és öközött minden kétség kiveszett volna. egy macskát dédelgetett karjaiban, majd ledobta, s az vidáman kóborolt nyugatnak, a hirtelen föltámadt szélben.

anyád, kérdeztem, amikor is megérkeztem, emlékszel, te, paula, mondja a sánta nevetve.

anyám nem jön el, ha nem alszunk, ha nem álmodunk, kiáltott fel az asszony, kiáltottál fel te, paula.

ó, sejtem hogy' kefélték, nyitott be hozzánk izgatottan akkor a rendőr, fegyverével a sarokba kényszerítve bennünket, az asszony tablettát szed, vagy más effajta szert,... erre te megfordultál, kivetted kezéből a fegyvert és nyugodtan vetköztetni kezdted, és a rendőr elképedve kapkodott levegő után az izzó alkonyi ég forróságában...

ami az akaratnak engedelmeskedik, az a csel, a cselekedet,

sóhajt fel az asszony, csalódottan nézve a férfire, kezében macskagyökérrel játszva... minden mód sajnálatos mód...

sajnálatos módon. nincs ilyen, sajnálatos módon, mondja a sánta, mert *tégy bármit*, sóhajtok fel gyakran magam is, *be vagy itt csapva*.

és nem értem, nevet fel, miért mondok ilyesmit, hisz én sohasem hiányoltam, hogy nekem nincs üzleties neveltetésem.

ma sincs semmi ötletem, aminek tetszenem lehetne. azért mondom így, mert a legnagyobb meglepetésemre a hiúság félszeg mécszlángja néha még fellobban bennem, s ad némi ötletet a továbbiakra. de érzem, most, ha kitalálok valamit, amiben igazán nem bízom, akkor csak még fáradtabb leszek, ha még lehetek fáradtabb, akkor neked írok, paula, ebben a lét alatti tudatban, s akkor újra elfog a szégyen, hogy nem tudok beszélni és beszélek, hogy nem tudok *elég* csendben lenni, hogy nem tudok behatolni a csöndbe, hogy nem tudok felkiáltani, *a tükrök sem lehetnek csöndesebbek*

az ember fekszik az ágyban, szólal meg a sánta nevetve, lábait egymáson csúsztatgatja, mintha két formátlan dobozt, és felkészül a levesre. ánizsos pálinkát iszik... aztán, észre sem véve, hogy kötés van rajta, nyomban kiugrik az ágyból, és indul arra, hol épp egy varjúraj rebben fel, de a sötétben megbotlik, megüti a térdét, s a padlóra loccsantja a markában tartott reggeli mosdóvizet... a térdére csap és újra nekivág az útnak.

de már késő

már minden üzlet zárva

aztán fönt a dombon megálltam, meséli a férfi, egy déli kitettségű, eléggé hozzáférhetetlen sziklapárkányon. ismerős volt a hely, de fáradt voltam meg szomjas, éhes. óvatosan elfordítottam a fejem, arra felé, ahol a házunk volt. könnyű belátni, gondoltam áhitatos képpel, mondja a sánta nevetve, hogy az ilyen alakú útvonal, amelyet én is választottam, esetében a végpont megválasztása nem épp egyszerű, viszont, de, holott, bár stb. adott.

az ilyen ember, amilyen te is vagy, szólal meg az asszony, te, paula, az ilyen ember vagy rejtse el tanácstalanságát, vagy álljon meg és érdeklődjön szenvedélyesen az út helyes vonala felől.

néha olyan, mintha egy elmeegógyintézetben játszóda-darabban szerepelnék. a bolond, ha megpróbál valamit még, ha megpróbál lépni, például, az orvos bottal elveri. elmesélem ehhez a hasonlatot. egy ember megvette a tejestől a lovát, aztán nem győzött panaszkodni, hogy az állat minden kapu előtt megáll. elvitte egy másik emberhez, hogy szoktassa le erről a rossz szokásáról, s amikor vissza adták neki a lovat, nem győzött csodálkozni, hogy most meg sehol sem áll meg

visszafordultam, ám a székesegyháznál minden erő kiszállt belőlem. elnyújtóztam az úton, mint egy asszonyi szempillantás. ott feküdtem a hidegben, a jéghideg esővízben és gondolkodtam, mint egy kisgyerek, vagy az álomban maga az álmodó... és hát mit tehet egy kisgyerek, vagy az álomban maga az álmodó. semmit. semmit, azaz lehetőségeinek színes mámorában a viszonylagosságokat keresi és ismétli, mint egy papagáj.

a sziklákon macskagyökér, és ott, körülöttem egy egész falka idegen állat a hóban, mondja az asszony, mondd álmodozva te, paula.

na és mit keres itt, kérdezte a rendőr, lovával mellém léptetve, mondja a sánta az erkély felé fordulva. mondom neki, fogalmam sincs. valami bánat gyötri, rámenősködött. ha szívem bánat gyötri, vagy érzéseim túl aggodalmasok, akkor megpróbálom elképzelni magamat úgy, hogy se a képzelet, se a valóság különösebb elvaduláshoz ne vezessen. papagájkorban szenvedek. papagájkor, hagyta rám a rendőr. jó ezt így végiggondolni néha, mondta, megnyugatóérzés...

ez már boldogít, a szív ezekért a színekért dobog

előbukkant a nap, mint valami véres fej az anyaméhből. a szürkületben felderengett az erkélyem. hajnali misére szóltak a harangok. fölálltam és már majdnem elindultam a házunk felé, amikor azt láttam, hogy egy rendőrkülönítmény azt a

néger vagy félvér lányt veszi körbe, kivel már találkoztam valaha.

fejjel a falnak támaszkodom. mögöttem egy matrac, egy fogas, egy szék, afféle másodosztályú kórterem. néhány fotó a háborúra való felkészülésről. megfordulok, és azokat nézegetem. eszembe jut, hogy én nem ismerem úgy a zsaruk testét, mint ahogy ők az én testem

menjünk, kiáltottam oda félkábultan a rendőrnek, meséli nevetve a sánta, arra mutatva indulatosan kezemmel, hol épp egy varjúraj rebben fel. leugrott lováról és egy szó nélkül követett. botladozva, nehezen haladtunk előre. ezek a romok, mondtam neki, az utolsó világháború maradványai lehetnek. egy meredély feljárójának kétharmadánál megálltunk, hogy visszatekintsünk a magunk mögött hagyott tájra.

egy teve a vizet szürcsöli

az évszakok legvénebbike

ázsia

azt álmodtam egyszer, szólal meg az asszony, te, paula, hogy egy igencsak különös mészárszékekben élek, magával a mészárossal. különös álmom volt, ahogy mondani szokták. a falon, a hosszú, keskeny rések végtelen során át be lehetett látni a szobába. húskampók mindenütt, rajtuk százával a leölt állatok. akárhányszor beléptem álmomban ebbe a szobába őrvjögő dührohamok kaptak el, igen, téged, mondja az asszony, mert mondanom sem kell, a mészáros te voltál. bár az állam ezt így nem követelte meg tőled, mindegyre az volt az érzésem, egyfajta szolgálat az az őrvjögés és düh. ez persze az igazságnak csak az egyik oldala lehetett. az igazság, mint tudjuk, háromoldalú... nos, álmomban azon fáradoztál, hogy a tiszta ölés metaforájára rábukkanj, a halál hasonmására itt, az életben. a patkányok ellen kígyókat használtál a leggyakrabban... nincs metafora, ordítottam és felriadtam.

odaértünk a rendőrrel ehhez a házhoz. itt lakott állítólag az a bizonyos mészáros, mondtam neki, mondja nevetgélve a sánta, látod, ahol a falnak árpacukorfénye van, ott márványfalak vannak. de semmi ablak, semmi rés.

errefelé minden olyan jólszervezett
minden dögunalom

a rendőr nagy robajjal betörte az ajtót, meséli a férfi, és vaktában tüzetnyitott az odabent lógó állatokra. érdekesmódon bentről úgy tűnt, hogy ablak is van a házon, s mintha több rés is tátongana a falakon.

az ezerszeres nap, mint valami rendőrségi túlerő, belibegett a réseken, és a fény játékában fordított lett a nehézségi törvény, mint minden törvény.

a természet az már ilyen

emlékszem, szólal meg az asszony, te, paula, aznap vendégeket vártunk, és aggódva néztem álló nap az ablakra, mikor érkezel te.

egyszer csak felém fordul a rendőr, és azt kérdi, maga kicsoda. néhány másodpercre elbizonytalanodtam, aztán rávágtam, jah,... gyerekkoromban kommunista voltam, most meg,... jól van, szakított félbe, én sohasem éreztem úgy, hogy csalódnom kellett volna az osztálytársadalomban.

most hány óra is van ilyenkor keleten

anyám ilyenkor teázhat, gondoltam, meséli az asszony, te, paula, fölnyit egy üveg cseresznye befőttet, amit még az életében rakott el, s aztán bekap egy szem cseresznyét, majd kortyolgatni kezdi teáját.

karamell minden

a férfi megremeg, elfordul az ablaktól, hogy az asszonyra nézzen, a színésznőre, rád, paula, szexuális érdeklődéssel a tekintetében, s hogy esetleg a száját is kiöblítse egyúttal. a falikút fölé hajol, mozdulatlan áll, olyan, mint egy élő síremlék, de nem annyira szívszaggató. *alkonyodik*, súgja a fülébe az asszony, súgod te, paula.

alkonyodott. az ég színe olyan lett, mint az anyajuh méhéből kivágott bárány hamuja.

amikor megérkeztem, szólal meg a sánta hátrálva a kúttól, azt mondom neked, frakkom, civilruhám még mind ép, nyugodtan készülődhetünk. de ki fogja fölvenni a salátának való növényeket, ha anyád nincs itt, kérdeztem. idegesen cigaretta

után kaptál és rágyújtottál. a füst megkereste a rést az ablakon s ott szállt ki. anyád, kiáltottam föl akkor, mintha anyád volna az ablak előtt, mintha leseledne... érzem, mondtam, valami rosszat álmodhatott az éjjel.

nézzétek, köd, kiáltott az ablak felé mutatva a kislány, hogy ne kelljen már megint veszekedni.

felnök és ködök, olvastam föl az albumból, mondja az asszony, te, paula, fák és sziklák, emberi alakok, madarak és állatok, tornyok és kilátók... vendégek egy kertben, vendégek egy festményen. ha például egy lábnyi magasnak festett hegy a házigazda, akkor valamennyi vendég távolságát vagy közelségét hozzá mérve kell kiszámítani, hiszen biztosítani kell a részek helyes arányát. ha pedig emberi alak a házigazda, akkor valamennyi vendégnek az emberi alak távolságához vagy közelségéhez, magasságához vagy alacsonyságához illeszkedve kell elfoglalnia helyét a képben, nem lehet önkényesen elhelyezni őket.

hát vajon nem elégítheti-e ki az ember vágyait egy ilyen tájkép

a rendőr egy agyatlan macskára bámul a mocskos úttesten, mikor elkezdem neki azt leírni, hol jártunk, mi volt az a kalyiba, az a barlangépület, ahol mi éltünk, paula, akármi szerény és sötét körülmények, latrinaforma hasadékok között, olyan terepen, ami csöpögő algáival, letapadt, agyatlan kagyló- és kocsonyaéletével napjában csak kétszer szárazföld, tudod, paula, a hold jóvoltából.

egyfajta sóvárgás ez a fagyhalálra

mit bámulsz, ordítottam a rendőrre, és arcul ütöttem. a törések általában a legkisebb ellenállás mentén haladtak. ma már, meséli a férfi nevetve, társam nem ingerelném védekezésre, hanem egyszerűen ott hagynám a szarban. ott hagytam, és elindultam visszafelé.

már távolról megláthattál, mondja az asszony, te, paula, az ablakban, amint a kislányt etetem. te sohasem szeretted bádogtálból etetni, nehogy, mondtad mindig, csak bizonyos mértékig is, a gyakorlati elméletet erősítse meg benne a táp-

lálkozást illetően, ugyanis, mondtad mindig, a kutya- és macskafélék így sajátítják el, így, játszva, a gátolt harapás technikáját.

aki itt a bádogot imádja, az bádoggá fog válni

a nap, mely szereti a szokatlant, mondja a sánta nevetve, mert a rendkívülit keresi állandóan, a nap már elérte a bozótot a kert végén, minden mozdulatlan volt, mint a hőség és a mocsár kibírhatatlan szaga. alkonyodott. a tájék halott gyártelepei rettegést keltettek bennem, más szóval szellemi és érzelmi biztonságot, gondoltam hazamegyek.

eljön majd az a nap, az a pillanat, amikor az utca embere is megérti, hogy több poézis van,... szólal meg csengő hangján a kislány

a növényevő állatok, mondtam neked, mondd te, paula, hogy bátorságot öntsek beléd, sokszor még az életüket is feláldozzák családjuk, csoportjuk védelmében.

szerintem, mondtá akkor a rendőr, szerintem, egy megadóbb irányzat szerint, mind úgyis annyira szerencsétlen...

mindenesetre, válaszoltam akkor a rendőrnek, mondd most te, paula, mindenesetre fölösleges óvatoskodás a kisgyerekekkel védőkesztyűben játszani. a nemi viselkedés könnyedebb és ingerlőbb talán.

karamell minden

anyám egyszer meglátta, folytatta az asszony, folytatod te, paula, hogy a dolgokat ízekre szedem. ha anyám meglát bármit, amit én teszek, tudtam, minden egyes esetben veszteség ér. mit tegyek, gondoltam mindig.

mit tehet, ellenáll, ha tud, az ember

általában a földre vettem magam és elájultam. de aztán jéghideg esővízben ledörzsöltek és újra feléledtem. úgy éreztem mindjárt, hogy enyém minden. úgy éreztem, jó volna ebben és ebben az órában csöndben ülni és megszűnni. volnék, mint egy kristályhal. én lennék akkor az igazi középpont, nem nézne engem semmi és senki. csak én látnék, és senki és semmi sem látna engem...

sokoldalú alakja vagy, szólal meg a férfi, te, paula, a törő-

döttségnek, a keserűségnek, mint egy áttetsző hússal telt dohánylevél, vagy mint egy üveglap, mely fordítva is igaz...

a valóság éppen fordítva, mondja válasz gyanánt az aszszony, te, paula, szellemi hódításunk gyerekcipőiben totyogunk.

vaktában vágtunk neki másnap, fog újra meséjébe a sánta, én és a kislány. az udvar felé indultunk, keletnek, aztán felmentünk a meredélyre egy szűk lépcsőn. tudod mire hasonlítunk, kérdeztem a kölyköt, hát a prédaleső jegesmedvékre. az égbolton vonulnak végig és közben semmi sem történik.

reggelenként, ha egyáltalán felkelek, csak négykézlábra merészkedem, és megkezdem napi kúszásom a matrac körül. nem gyújtok villanyt, és ha az ápoló sem gyújt villanyt, téam után matatok, a tükröződő sötétség után. iszom, esetleg. esetleg kimászok az ajtóig meg vissza. senki sem zavar meg. a földről felkapkodom ruhám, ez túlzás, nagynehezen az egyik rongyos trikómat levetem, és nagynehezen felveszem a másikat. cipőm nincs, de azért általában elkezdem azt is keresni, *keresni*, az azért túlzás, végül lábamat becsavarom valami rongydarabba. miközben átöltözöm, forró, bágyadt napsütés van, érzem a zsalugáteren keresztül is. még itt a tél, de már a tavasz uralja a leget... a legszívesebben kirohannék az öböl jéghideg vizébe... azt hiszem, egyfajta sóvárgás ez a fagyhalálra

de már túl késő

már minden üzlet zárva

fölkékesített, hogy lehet egy kapcsolatnak ez a formája. valójában nem volt ez más, mint formák nélküli festmény. valami olyasféle volt ez különösen, mint az agytól, a szívtől vagy az izmoktól termelt áram, amit grafikonnal láttathatunk, bár azt hiszem, fontosságát még ma sem fogtam fel igazán.

a sánta eltakarja két kezével az arcát, érzi, hogy előtte áll a kislány.

eljön majd az a nap, az a pillanat, amikor az utca embere is megérti, hogy több poézis van,... szólal meg végre a kislány.

na tessék, mondom az orvosnak, egy jó szó, egyetlen jó szó, és máris arra vágyakozom, hogy munkához lássak, arra, hogy a munkához a kert csodálatos muzsikája s édes illata vegyen körül. persze, nem mehetek ki a kertbe, nem is tudnék már kimenni. aztán mégis arra gondolok, hogy miért ne mennék ki. egész az öbölíg

egyszer csak egy hatalmas épület állt előttünk. hosszan, merengve néztük a kislánnyal a folyvást imbolygó épületet, mely sohasem omolhat le. mit jelentsen ez, kérdezte a lányom, s hogy válasz nélkül hagytam, elindult hazafelé.

ott álltam az ablakban, mondja az asszony, te, paula, és néztem kislányomat, amint harapós tarisznyarákokat fog meztláb. keskeny kis lábanyomát elegyengetik a hullámok. akkor félni kezdek, hogy végképp felivódnak a léptei, s nem lesz visszaút. és valóban, a hold porában mégcsak az első lábnyomok sem voltak láthatóak.

a tájképen túl is út van

csak bámulom, a dolgok ott furcsán végződnek

abban a pillanatban mély levegőt vettem, meséli a santa nevetve, és újra mászni kezdtünk, én és a rendőr, árkokon és vízmosásokon keresztül. a szörnyű bűz kúszónövényként terjengett, dögsgzagot árasztva mindenhová ahová behatolt. csak tapogatózva, majd félszemem kinyitva fogóztam, csúsztam ott arrafelé, hol semmi fehérség nem mutatkozott. aztán egyszer csak lenéztem kifakult kezemre.

a hálnak víz kell

a kéznek a folyó madara

élvezkedés

kifakult, megfehéredett kezemre néztem. igen, gondoltam, ebben az országban vándorlok gyomként, hol lassabban nyugszik le a bukó nap.

igen, a szív ezekért a színekért dobog, gondolom

a víz. a víz a föld és az ég vére, mondja az asszony, a víz víz, mit lassan eltakarít az emberi szenny.

miből táplálkozik vajon a brutalitás

alkonyatkor, mikor a záporosó elcsendesedett, betértünk a

folyó kikötőjének vendéglőjébe. fáradt, unott arcú félvér vagy néger lányok kockáztak az asztaloknál. amikor beléptünk, csend lett hirtelen. látod, mondtam magamban, mondja a sánta nevetve, így vagy egy országé, mely zárt, mint az álom.

a sánta az ajtófélfának dőlve nézte a jólismert tárgyakat. az egyik tárgy hasonlít a másikra... mit jelentsen ez, kérdezte.

hol az igazság

azt mondják, hogy bizonyos igazságokról nem lehet definíciókat adni, mondja a férfi az asszonynak, neked, paula.

nincs egy bizonyos igazság, szólalsz meg te, paula, mint hogy az egész világ az ember számára tárgy, de anyaga lelkét sötétre színezi a történet, az idő, mely naivitás és vadság, gyanútlanág és mótely...

négy nappal azután, hogy megérkeztünk, elcsábítottam egy néger vagy félvér lányt a folyó kikötőjének vendéglőjében...

a folyó egy közepes esésű, csekély sebességű, eredeti állapotában úgynevezett kanyarfejlesztő folyó volt. emlékszem, meséli a sánta nevetve, vendégeket vártak estére. a lány épp teát főzött, fölnyitott egy üveg cseresznye befőttet s bekapott egy szem cseresznyét, amikor hozzáléptem. teát töltött magának, majd nekem is. visszaültünk a helyünkre, s aztán másodpercenként váltva egy könyvet, kölcsönösen arról kérdeztük egymást, hogyan készül a töltött fogoly. jah,... vagy úgy, mondtam egy idő múlva. most hazakísérem, mosolyodtam a nőre s felálltam. felállt a rendőr is. ugyan, csak nem akar itt elájulni, kiáltottam rá. az ütés a bal halántékán érte, a törések általában a legkisebb ellenállás mentén haladtak...

ezen sötét idők

ezen sötét idők, kiáltok fel néhány másodpercnyi szendergés után felriadva. ugyanakkor erőm most kritikus éberség. éberség, a láthatárral szemben tanúsított bizalmatlansággal vegyes félénkség. a politikai, ontológiai és ornitológiai láthatárral szemben tanúsított élenkség

elengedem magam, mint egy léggömböt, mondja az asszony, te, paula, de aztán az unalom mégis foglyulejt.

egy félvér vagy néger nő mellett ébredtem másnap, abban az iszonytatóan koszos, undorító szobában, amit néhány nappal ezelőtt béreltem a kikötőben. még az álom és az ébrenlét között képzelegtem arról, hogy egy másik száj táplálkozik egy másik szájból, amikor ráfordított a néger vagy félvér lány. nyisd ki a szád, te disznó. aztán odalépett és beleköpött a számba. most nyeld le disznó, nyeld le, ordította. felugrottam és nekilöktem a falnak, és a ruháját lerántottam róla. a félvér vagy néger lány rámtapadt, lihegett, lélegzete kihagyott.

meghalni a köztársaságért valami ilyesmi lehet

a szalmaszál mindent megdrágít

helyes

menjünk, nyitotta ránk az ajtót a rendőr, s még ugyanazzal a lendülettel arcul ütötte a lányt. a gyönyör apró fényei ünnepélyes komolysággal vonultak végig nyugatnak az izzó hajnali égen.

ha nekem tetszik, fogom a hangyafogót és elindulok a hangyák ellen, gondolom

hangyák, sárgahátú hangyák.

torának sárga színéről kapta korábbi, a sárgahátú hangya elnevezést, szól közbe az asszony, szólsz közbe te, paula. a feketés, világosabb barna színű gyepi hangya a kertből a szobába kizárólag élelemszerzés céljából vándorol be, a kamrában a húst és az édességet fosztogatják. valójában ártalmatlanok, ám tömeges megjelenésük riasztó lehet.

a rendőr kérésére tehát visszafordultunk, folytatja a meséjét a sánta, s amikor beértünk a városba, a piactéren éppen valami vértől kusza rendőrpárádé folyt. a poros délutáni lombok sűrű sötét árnyékában egy rendőrkülönítmény a tüntetők most érkező kis csoportjával kezdett szórakozni. kiválasztottak egy félvér vagy néger lányt, hogy megerőszakolják, s hogy végezzenek vele. odarohantam, de nem tudtam mit tenni. elgondolkodtam, a tüntetők tömege elsodort. elájultam. amikor felocsúdtam, és már tudtam, hol vagyok, láttam,

amint a rendőr fölugrik az emelvényre, és az alkonyi nap sugarai alatt öt, azaz öt disznót helyez egymás hátára. rámkacsint, és felszabadult érzéssel röhögni kezd.

meghalni a köztársaságért valami ilyesmi lehet

a szalmaszál mindent megdrágít

a gazdagodás során a társadalmi láncok egymás után lehullanak, mondja a sánta nevetve, de gazdagodás által adósságba juthat-e az állam...

ez az ország titka

ez az ország mélye

nagynehezen eljutottam a házunkig, folytatja a sánta nevetve. a ház ajtaja félig nyitva volt. lélekben már a ránnkövetkező és változtathatatlan szertartású este misztériumában jártam, vendégeket vártunk, mikor rámkialtottál, te, paula, ne engedj be senkit, de hagyd nyitva az ajtót. én meg már el is indultam volna fölfelé, ha épp rá nem fordítom a kulcsot a zárban...

az én ajtóm nem jó arra, hogy azon ki-be járkáljon az ember, kiáltottam.

na gyere csak fiú, kiáltottam akkor a rendőrre, mondja az asszony, na gyere csak fiú, miféle olajat öntöttél te a salátára.

most már nincs idő arra, hogy mentegetőzzem, mondta a rendőr, bármelyik percben megérkezhetnek a vendégek... a rendőrök álmai különben sem teljesülhetnek soha, hogy miért nem, nem tudnám megmondani, holott éjszaka az ember fogékonyabb a hatalmakra.

az ember, akit északon és délen a forróság és a szenny párája, nyugaton és keleten pedig az állandó fény vagy a vér párája nyel el, kiáltott fel indulatosan a sánta.

indulat és düh jellemezte életem. semmi másra nem volt időm, csak haragudni és szenvedélyesen tagadni. álmaimban ez általában két agár volt, amelyek az ágyékomról ugrottak ki, abban a pillanatban, hogy megláttam a színésznőt. előbb farkuk felcsapott a gyomromon át a torkomig, s csak aztán ugrottak ki. egyszer az erkélyemről néztem hajnalban a tejesembert, néztem amint belebotlik a járdán dögölten heverő

két agárba. fejük és négy lábuk le volt vágva. fölébredtél, te is, paula, és kisurrantál az útra, s elképedcve vettem észre, hogy te, paula, a színésznő, életre kelted a kutyaikat. édeskés, émelyítő szag áradt mindenhonnan. holt lelkek híján szállt le tehát a narancsszín, sűrű köd. a díszlet, gondoltam, méltó a vállalkozáshoz.

éreztem, minden egyes nap közelebb hozza azt, amire vágyom, mondja az asszony, te, paula, hogy lerúgjam a cipőm és végigfeküdjek az ágyon.

tudod, mi a szégyenünk, mondtam azon a napon neked, paula, hogy te meg én majd csak nézzük azt, amit ők, a vendégek fognak végigcsinálni.

anyám már nem segít, anyám átka már nem kísért, de néha még találkozunk. szép és néma, már nem ismer meg. valamikor régebben, abban az időben már nem nagyon hozták a fényképem az újságok, azt álmodtam, hogy egy lokálban járok. persze, nem volt az, egy szűk kis helyiség volt, ahol egy egész sereg néger, sváb, zsidó öregasszonyt találtam az egyik sarokban üldögélve, savanykás dohányszagot árasztó, rikácsoló vénségeket, a szívjóság és együttérzés testecskéit, akik azokban a szörnyű órákban avatkoznak az ember életébe, amikor a legnagyobb szükség volna a magányosságra.

itt vagyok egyedül, a kutya se néz rám. pontosan ismerem az értékét hátralevő időmnek és az előttemlevő térnek. meghaladhatatlanok.

bocsáss meg, hogy csak most kezdek el írni, mikor már nem tudok, most kezdek el fecsegni, mikor egy szó nem hagyja már el a számat, miközben te esetleg vendégeket vársz, vagy fészülködsz, vagy épp ágyba készülsz, de nem akartam, hogy szavaimat a képzelet vagy az idegesség szülje. végül ez is következetlenség lett, mesterségemnek már közben befellegzett, s lassanként befellegzik nekem is. mára elfogytak kérdéseim is, nem várok senkit, semmit, természetesen

a természet az már ilyen

az asszony az ablakból nézne a sirályt, amint fölszáll a vízből, és a tenger válla fölött elröpül keletre...

hány óra is lehet ilyenkor keleten

vagy nem tud felrepülni, szólal meg fennhangon az aszszony, te, paula, s a szárnyát ott rebegteti a posványban. ezt látom, és ez fáj. úgy látszik mindenkinek van valamije, ami fáj, van valamije, amit senkinek se lehet megmutatni, és van, amit mindenki lát.

azon az estén, mondja a sánta nevetve, emlékszel, te, paula, nem mutatkoztam be a vendégeknek, kint vártam, hogy sorban megérkezzenek, s aztán egyszercsak ledőltem az ágyra, úgy, frakkban, virággal a gomblyukamban, mintegy idegen, már azon is csodálkoztak, hogyan jutottam be, mert ugyan az ajtó félig nyitva volt, de annyira kicsit résnyire, hogy mindenesetre valóban meghökkentő, hogyan tudott emberi lény beférni rajta... elfeküdtem az ágyon és elaludtam, nyitott szájjal. akkor látták, hogy felül is két, alul is két sor fogam van.

tudjuk, te mocskos féreg, kiáltottak fel egyszerre, hogy most jöttél, mit akarsz.

a szövegnek meg kell lennie

elnyújtóztam az ágyon, azt remélve, folytatja a sánta, elnyújtózva az ágyon, hogy a vendégek között majd rátalálok végre arra nőre, akire igazán vágyom. de vendégeink mind erre a kölyökre vigyáztak, a lányomra, aki minden évben begyűjti a nyulakat. volt aztán egy pillanat, amikor mindenki lemerevedett. hova lehetett a nyúl, suttogták. akkor ordítani akartam, hogy ott a nyúl, valamiért azonban nem tudtam kinyitni a számat. fölálltam, s azt suttogtam a füledbe, neked, paula, az állatokat már mind megöltem, de a leölt állatokról nincs véleményem.

most megint az állatokhoz érkeztünk, hajolt oda derűs arccal a rendőr.

neked, paula, mondtam, tudom a legfontosabb a bevásárlás öröme, s az emberi kapcsolatok...

egy történetet el lehet mesélni egyszer közismert változatban, egyszer úgy, ahogy az állam intézi, egyszer úgy, hogy az ember hangját recsegtetve kiabál vagy ordibál és halkan

beszél s akkor nyomban várja s érkezik is rá a válasz, és el lehet mesélni egyszer csak töredékeiben, mint ha káprázat volna, mint mikor váratlan erős reflektorfényben, közlelől látod a dolgokat

az asszony két kezével eltakarja az arcát, érzi, elölle áll a kislány.

menjünk, mondja a sánta nevetve a kislánynak, és a kert felé mutat. az üres udvar, a kert mélyén két kitömöl állat áll, egy aprótermetű vedlett farkas meg egy gém. akár a mesékben...

az úton egy teve, szeme nyirkos és közönyös, a vizet szűrösi

négynappal később visszamentem a kikötőbe. valami mélyen fészkelő logika visszakergetett kikötői szobámba, meséli a sánta nevetve. az ajtót kinyitottam, s akkor újra undorítóan mocskos szobámat láttam. beázott, a falak vészjóslóan fekete színt öltöltek, a padláson pedig kövér kikötői patkányok futkostak. nem csak hallani lehetett őket, látni is. volt köztük olyan, amelyik bicegett, jónéhány. én a leginkább ezeket a nyomorékokat kedveltem, főként a négyvégtagbénulásosokat, amik csak úgy csüngnek az esőben az ember feje fölöl. bentebb léptem, a sarokban lévő ágy felé. az ágyon meztelen félvér vagy néger nő, ruhája feltúrve csípője körül. tébolylól, tetszeni vágyástól, félig nyers, hideg hal szagától bűzlik. alszik.

nem állítanám, mondja a férfi, hogy azonnal felismertem, ám az az izgalom, ami ott elfogott, mégis arra vall. elájultam. azt álmodtam, hogy az épület egyik beugrójában állok, és leszólítom, mintha ismerném az arcod valahonnét, és sorban megérőszakolom az arramenő néger vagy félvér lányokat. arra ébredtem, hogy ott üldögélek az ágy mellett, a vízben, és számolom a napokat...

álmom kicsit arcimboldó modorában ért véget, kiált fel az asszony, te, paula, ugyanis valami izgatottság lett rajtam is úrrá, amikor azt láttam, hogy, már nem is tudom kik, az öreg,

hajlott korú hölgyek koszorújában felgyászszalagoznak egy disznófejet... de másnap ugyanúgy történt minden.

az elkövetkező napokban rövid sétákat tettünk az egyre hosszabb esőzésben. a lány bűvárruhát hordott, vastag húzózárrakkal, mintha az apja egy veszedelmes állat volna, jó nyári témáink egyike.

az ablakból láttam, mondja az asszony, mondod te, paula, odakint a többi gyerek között az esőben ácsorgó kislányomat. senki sem tartózkodott rajtam kívül a szobában, testem mégis gyakran megremegett.

fölgyorsítottam a lépteimet, de meg kellett állnom, s váratlanul felkapni a fejemet. láttam, milyen gazdag az élővilág... itt hálókka, gondoltam, semminek sem lehet útját állni.

a tájképen túl is út van

a sárgahátú hangyák, szólal meg az asszony, te, paula, a sárgahátú hangyák virágzó telepei a hozzáférhetetlen, mivel rejtőző életmódot folytatnak, déli kitettségű sziklapárkányokon és karsztbokor erdők szegélyén a májusi természet lenyűgöző ékességei. viszont azok között is van, amelyik szörnyeteg módjára rábizza magát mindennemű véletlen kényekedvére...

elégge felbomlóban van az ősi szemlélet, hm

az állami feladatokról nem is beszélve

a szürkületben, szólal meg a férfi, egy ló patáinak, majd egy ember lépteinek halk zaja hallatszott. betoppant a rendőr, védőkesztyűjét lehúzta, és rádparancsolt, paula, lovagolj rajta...

ne a szavakon

én csak bárányürülék vagyok, mondta a rendőr, ló nélkül.

valahogy úgy kell ezt elképzelni, szólt közbe csengő hangján a kislány, amint hogy a lovaglásba az esést is bele kell számítani, vagyis akkor mindjárt máshogyan látjuk a helyzetet. ne csak az elemzés és a bírálat képességeit táptalajozzuk magunkban tehát.

szívem attól rettegett, fordul az asszony felé, feléd, paula a sánta nevetve, hogy szépen csengő hangjával következetle-

nül tovább ingerli magát, és csak kiszámíthatatlanul igényes kiváltságokért hajlandó ételt, italt elfogadni.

hát igen, mondtam akkor a rendőrnek, ez így eleve elvesztett játék. a rendőr abbahagyta a játékot és hányni kezdett.

műveltség és rideg értelem, mondja az asszony, amivel magamra haragítom a férfiakat, amit végül is nem túl nehéz.

dehát micsoda állapot az, ha valaki ennyire érzékeny az ütés a bal halántékát érte. a törések általában a legkisebb ellenállás mentén haladtak. a rendőr ezüstösen bólogatott a hold hajnali fényében.

hajnali misére szültk a harangok. a szórökületben földerengett az erkélyem. kinéztem az ablakon. az útra láttam, azon túl az öbölre, s azon is túl a víz óriási gyűrűire, amint a használhatatlanját a partra rakja az óceán. az esőben üdén csillogtak a fák. az emlékezés kellemes volt ez egyszer, lágy és édesgető akár a föld melege.

felugattak a kutyák

minden a természet útján halad, gondolom, miközben csak arasznyi távolságokat tudok megtenni egy egész délelőttön, vagy örülök már annak is, ha a hasamról a hátamra fordulok, és amíg ezen küszködök, arra gondolok, hogy kerültem egyáltalán a hasamra, vagy fordítva. együtt a kettő nem megy. választanom kellene és nem tudok

ott feküdtem az ágyon hason, mondja az asszony, éreztem amikor megjelensz, amikor árnyékod fölhajol a gondviselés irányába. azt gondoltam, így félig szenderegve, istenem, csak ha egy életen át bámulna ablakomra e magasság. ehelyett, némiképp fenyegetőleg egyikőnk mindig visszafojtja a lélegzetét, és vonásai rémségesen kitágulnak.

miből táplálkozik vajon a brutalitás

az asszonynak, neked, paula, tetszik az az undor, ami kiül a férfi arcára. a férfi a mocskos kezét nézi. *vannak még lelkes népek*, kérdi nevetve. az asszony válasz gyanánt belemarkol a sánta mocskos hajába, aztán a reggeli mosdóvizet az arcába csapja kezével.

mit bámulsz.

mindig megérezem, ha bámul rám az a két agár

most ébredtem föl. azt álmodtam, hogy itt vagy paula, ebben az épületben, ahol én, és hullának tetteted magad. nem igazán jó ötlet, gondolom álmomban, de azért megnézlek. csalinkázok sokáig a folyosók kövezetén, aztán bemegyek a boncterembe, ahol rögtön összetalálkozok egy természetes féhérköpenyes orvossal, aki épp hullákat fosztogat. egy pillanatra rád nézek, és látom, szívszorongva várod, hogy odaérjen hozzád

ezek sötét idők

igen, az ember elfelejti, hogy maga is csak halott, mondtad te, paula, aki a többi halottal társalog.

emlékszel, úgy éjjel tizenegy óra körül kitört a vihar. előbb a déli szél rohama, aztán a felhőszakadás. amikor az égzengés első morajait meghallod, tejet fröcskölsz szét a négy égtáj felé.

fölkel ázsia

ellenem

fölkelek én is

mint mikor a nyöszörgés mesterei hancúroznak a kúrváikkal az ágyban

fölháborodás nélkül alkotni éppen olyan, mint komoly betegség nélkül nyögni, mondtad te, paula.

egy újabb rendőrmuri lármájában, meséli a sánta tovább, elindultam a kikötő felé. valami mélyenfészkelő logika visszakergetett nélkülözésteli szobámba. ott találtam a néger vagy félvér lányt, aki, hogy hamarjában eltakarja eperszínű mellbimbóját, mely mint valami élénkvörös égbolt borult ama selymes hússal töltött tájra, hogy eltakarja tehát eme égbolt teleholdszerű, kecsketejetadó fényeit, magára rántotta búvárruháját... ám a hús, de egyúttal fűszeres domboldalak levegőjét szinte magába szívó két csöndesség így is, vagy így még inkább a hatalmába kerített.

hát vajon nem elégítheti-e ki az ember vágyait egy ilyen tájkép

ezúttal magamban az élveboncolás ellen hadakoztam. vá-

gyaimat lecsillapítandó a lánynak erről az országról és az itt élő népről meséltem, mire ő elaludt lassan. amint az előre várható volt, hazudtam.

rendőrért futnék, kiált fel a rendőr tréfásan, de a várost fosztogatja mind.

körülnézek, vagy inkább befelé nézek, magamba. ki tudja, lehet, hogy megzavarodtam. érzem, hogy a világot testemben már eltemettem. azért tetszik a dolog. már nem mozdulok, erőt gyűjtök, hogy még egyszer, utoljára, kimenjek a kertbe, egész az öbölíg. úgy látszik, mindenkinek van valamije, ami fáj, mindenkinek van valamije, amit senkinek se lehet megmutatni, és van valamije, amit mindenki lát

visszafelé jövet átsántikáltam a kerten. a szikkadt sárban homályos szürke alapon színjátszó, narancssárga szélű óriási edény állt, benne az ázsiai virágok a víz színét összefüggő rétegben ellepve úsztak. éreztem, egyre közeledik az a nap, amikor meg kell válnom a babámtól.

a nőknek kuss, mondom, után a vagyunk. és után a minden olyan fölösleges

egy mondatba összefoglalva. a nép szabaddá nem válhatik, míg lelki sötétség fogja körül, mint legyet a legyezőkészség. míg ez az állambölcseletben érvényesülő egyensúlyrendszer. barátom, kiált fel a sánta nevetve, tündér szerencsénk kénye hány, vet, fitymál.

ennélfogva örökkétartó egymásmelletti futás sincs

az ember vagy elindul az ellenkező irányba, mondja a rendőr, vagy elkezd a rákokat kövekkel hajigálni.

azon a napon, mikor ebbe az elmegyógyintézetnek nevezett helybe beköltöztem, az ország egyik szabadon választható pártjának frakció ülésén ültem. egy vörös bársonnyal bevont széken ültem és rugóival játszódtam, vagy uzsonnát kértem a szomszédaimtól, ám egyúttal ellenállhatatlan vágyat éreztem az önállóság iránt, hogy mihamarabb munka helyett inkább eltartsam magam, vagy elengedjem, mint egy léggömböt, vagy bevonuljak ide. egyébként szerencsém is és tekintélyem is volt abban a társaságban, mert valami szláv

nyelvből kölcsönvett gégefőhang sajátosan viccesen nagyképűvé tett, s ennek azért volt hatása

másnap a jéghideg esővíz, szólal meg a sánta nevetve, a jéghideg esővíz csordogálva szívta vörösre a bőrömet. a jobb lábamra nehezedtem egész súlyommal, szökdécselve, sántikálva haladtam a néger vagy félvér lány felé, kinek vörösese haja hátul spanyolfésűvel volt kontyba tűzve. megálltam, kezemet szinte észrevétlen a tarkóm alá erőltettem. senkit sem láttam még rajtam kívül így imádkozni, gondoltam. a gyengéd szavú ember élete semmi más, gondoltam aztán, mint halk zúgás, halk morajlás, olyan, mint a tenger, vagy mint a visszahulló folyó...

mégiscsak kijutottam. a vízben állok, a térdemhez szorítom a kezemet, sikerült tehát elvánszorognom a kertbe, és aztán az öbölbe. de most már végképp nem akarok, vagy nem tudok mozdulni. nem is gondolkodom ezen. az az igazság, majd meghalok az idegességtől, hátha az orvos, vagy valamelyik ápoló észrevesz. akkor mindenféle csöppöket adnak be, ampullákat itatnak meg velem, amelyektől aztán elájulok, vagy legalábbis meggyöngül az akaratom, amely így is minimális ösztönösen megérzem, ha leselkedik rám a két ágár

könnyük a rögre csöppen

a rög vérré válva szétfolyik

mire visszaértünk kikötői szobámba, mondja a férfi, átáztam, átfagytam, és erős vesebántalmakkal meg emésztési zavarokkal kerültem ágyba. kutyaszagom volt. a gondos félvér vagy néger lány egy csomó szőrt kötözött a derekamra, igazi kutyaszőrt. ez a legbiztosabb módszer, mondta. de bent a padlón már mindenütt víz volt, kint mindent ellepett a köd, úgyhogy átnyirkosodott a kutyaszőr... valamit mondtam, de már aludt a lány.

megtaláltak, az ápoló és az orvos visszahozott és leraktak a matracomra, majd fölnyitottak egy ampullát. nyissa ki a száját és igya meg, kiáltottak rám. de ez csak messziről, nagyon tompán hallatszott. lehet, hogy megzavarodtam, gondolom

váratlan, szinte sietve ébredt fel a félvér vagy néger lány, amikor, úgy emlékszem, mondja a sánta nevetve, így szólt. a néma lélek a legkülönbözőbb lehet önmaga rendszerében... kérdeve néztem rá. ne indulj el, mondta, kettős és hamis minden, ha eltévedsz a ködben, s te máris eltévedtél. maradok, válaszoltam higgadtan és vetköztetni kezdtem. az egyszerű anya fekszik a közöszlésznel felül, de én nem, kérdezte. igen, válaszoltam, mert ő olyan asszony.

de a nőknek kuss. utána vagyunk, és utána minden olyan fölösleges

az asszony még mindig, vagy megint a hasán feküdt, igen, te, paula, meztelenül. lehajoltam hozzád, mondja a sánta nevetve, és azt gondoltam, most felállhatnék és lehajolhatnék, megérinthezném azt a pontot, ahol a hátgerinc végetér. mélység, gondolom most is, tengeri sünnel...

a férfi, a sánta megfordul, nadrágszárából kihúzza egy csokor kökőrcsint, amit az asszonynak vett, neked, paula, ajándékba. szabadon ne kelljen annak dolgoznia, kinek nincs kedve dolgozni, mondja nevetve, és az asszony kezébe nyomja a kökőrcsint.

úgy gondolod.

hát, ha gondolom valahogy, akkor valóban így gondolom. ajándék tőlem.

az asszony ujjait végigjártatja a kökőrcsinen. szólna valamit, de száján átível hirtelen a csönd. a székről fölemeli és belenyúl, belenyúlsz, paula, a retikülbe s egy pár döglött macskát húz elő onnan, felmutatja. a férfi leül, mintha maradék idejében csak ezeket bámulhatná.

fejemet lehajtom a matracra, úgy érzem, sikerül elaludnom. nem kelek föl többet ebből az ágyból. vagy ha fölkelek, akkor a végemet járom. de a szív nem akar elbúcsúzni

én szeretem megcsókolni azt, ki elmegy

a szív ezekért a színekért dobog

reggel aztán, szólal meg újra a sánta nevetve, emlékszel, te, paula, amikor a tervszerűen felbukkanó napnak álcázott rendőr mászott be a szobába és anyád, azt mondtam még félálom-

ban, najó, most együtt vagyunk, beszélgessünk. de senki nem szólt egy szót sem. a forróégövi madarakkal díszített szobaszőnyegre raktam a lábamat, teljes súlyommal ránehezedtem és fölálltam. teavizet forraltam, majd kinéztem az ablakon. láttam az esőben ácsorgó kislányomat, a két kitömött állat között, amint azon a gyepszigeten a kislány felkap egy még kisebbet, s pár lépést botladozik vele. összegezni a látottakat, gondoltam magamban, szinte elképzelhetetlen.

a lányomat állatai jellemzik. ez magyarázat igen sok dologra, mondja az asszony, hogy miért tetszik.

angolnát sár nem csúfit, nem szépít

az ötödik elem a sár, mondta napoleon

a sár ott rejlett már születésünkben és körülfogja egész életünket

ám amit a sár eltakar, azt el kell felejtetni

a rákövetkező pénteken az ágyhoz láncoltam a félvér vagy néger lányt a lábánál fogva, egész hétvégére. csak hogy unatkoztam. azzal csaptam agyon az időt, hogy egyfolytában ettem és ittam, s közben kínosan arra ügyeltem, nehogy valami olyasmit ejtsek ki a számon, ami nincs, hogy igaznak tűnjék. persze, amint az előre várható volt, hazudtam. az ajtófélfának dőltem és elmosolyodtam. ugyan, milyen lehet ez országos méretekben. ugyanez, országos méretekben is... ez az ország titka

ez az ország az együgyűeké

látod, mondtam akkor, mondja a sánta nevetve, nemcsak az országban, de előbb vagy utóbb itt, a szobafalakon belül is, egyszer minden fejlődésnek indul.

a természet az már ilyen

felugattak a kutyák, aztán csend támadt. a hallóidegek hajszálvégződése, mint viharos tavak vizében a hínár, úgy borzongtak.

a rákövetkező napon, miután szabadon engedtem, feljött a szobába a félvér vagy néger lány, a csüggedt, hallgatag lélek, gondoltam. eltakarította a koszt alólam, megmosdatott és lefektetett, de egyszercsak megbotlott valamiben és a láb-

ujja vérezni kezdett. akkor már nagyon magasan állt a szobában a víz. valaki kopogott, és ő indokolatlanul magasrahúzott térdekkel lépett az ajtóhoz, és nyitotta ki, a rendőrnek. az sapkáját, kesztyűjét levéve köszönt. csak most tűnt föl, hogy dadog. enyhén dadogott. a háborúk, az erőszakos cselekedetek iránti túlzott érdeklődés tette, változtatta ilyenné, magyaráztam a lánynak. enyhén dadog, hallod, de épp csak annyira, hogy még vonzóbb legyen azok számára, akiket vonz az ilyesmi. a félvér vagy néger lány úgy képzelhette, hogy elárasztja majd a rendőr a trópusok iránt érdeklődő kérdéseivel. ehelyett csak felületesen hogyléte és utazási körülményei felől kérdezgette udvariasan, majd övét kicsatolta és onani-zálni kezdett, de még ugyanazzal a lendülettel a falnak neki-lökte a lányt, szétépte bűvárruháját...

minden ország történelme tragikus, csak a miénk nem, kiáltott felém a rendőr. rúgott, harapott a lány, lihegett, lélegzete kihagyott, majd hanyatt vetette magát.

halhatatlanná teszek, suttogta a rendőrnek a lány, minden elképzelhető szerelmi lehetőséget és helyzetet kipróbálunk... a rendőr, mintha máris belehalt volna a szerelembe, úgy nehezült, álmélkodó képpel, a lány fölé. ám pillanatnyi impotenciáján méginkább felbőszült, beleharapott a lány arcába, majd felugrott és rugdosni, ütni kezdte. a félvér vagy néger nő orrán, száján dőlt a vér.

szerelmes évszak, kiáltotta a rendőr.

az ember csak helyezgeti lábfejeit az ágyban, mint két formátlan dobozt, és felkészül a levesre... ánizsos pálinkát iszik. vagy rádöbben, mellette lélegzik egy csupasz test, aztán elfogja valami gyermekes félelem meg viszolygás attól, hogy hozzáérjen...

nézem a mennyezetet. bár ez is hasztalan erőfeszítésnek tűnik. számban gyufavég, ujjaim hegye nyirkos

a félvér vagy néger lány hanyatt feküdt, szétvetett karokkal. kezével mintha a földet simogatta volna. a fájdalom a körmök alá fészkelte. bőre jeges volt, kissé megkékült, ajka elszíntelenedett. vörös üledék nyoma látszódott a fél mellén.

még mindig szaporán lélegzett, mintha egy hideg vízhullám rohant volna át rajta. de már visszanyerte nyugalmát.

mit tehetne, ellenáll, ha tud az ember

amikor éveim száma átlépi a harmincat, akkor majd egy éjszaka azt álmodom, hogy vörösre lakkozott szertartási edényeket tartok a kezeim között, és egy rémületet ébresztő, birkanagyságú tarantella pók testen szomorú lány fej ül. nem is észbontó külseje fog megragadni leginkább, hanem az az őszinte szomorúság, amikor egyszersmindenkorra valaki kigyógyul álmatlanságából. talán ő az, akivel s akitől tartanom kell...

azt viszont nem tudom, mikor fogom ezt megálmodni, ha álmatlanságom tovább tart. attól tartok, ezt már csak megélni tudom...

a rendőr a félvér vagy néger nőt kihúzta a folyosóra, majd elengedte, az gurult lefelé a kőlépcsőn, és hangtalanul, élettelenül terült el a földön, kibomlott hajjal, arcán vad félelemmel, csípőig feltűrt ruhában. a rendőr rámnézett unottan, menjünk, mondta.

én már jobban érezném magam kinyúlva, mondtam neki, mondja a sánta nevetve. én már csak azt várom, hogy beteljesedjék velem e rendszer öröme.

aztán mégis elindultam lefelé, mint egy kiöltözött ruletต์patkány.

megintcsak nem azt veszítettem, mondta csendben a rendőr, s nem azt nyertem, amivel törődni igyekeztem a játék során. a rendőr abbahagyta a játékot és hányni kezdett.

minden ember rokkanya ér el az éjszakáig, mondtam neki, mondja a sánta.

ez volna hát az emberi bölcsesség utolsó szava, mondja az asszony.

igen, utamra olykor gyógyíthatlan sodor a véletlen. a férfi a kimerültségtől minduntalan elbóbiskol, feje folyton előre-esik. most mihez kezdesz velem, kérdezi nevetve.

csókjaim nekem már majdhogynem csak funkcionális csók-kok...

emlékszel, te, paula, másnap kigyulladt a folyó kikötőjének vendéglője, mondom most, öt hétre a történetek után. odaftottam, néha valami éles fehér fény szűrődött ki az ottani szobából, máskor meg mintha nyögést is lehetett volna hallani.

felháborodás nélkül alkotni éppen olyan, mint komoly betegség nélkül nyögni.

a szövegnek meg kell lennie

én olyan vagyok, szólal meg újra a sánta nevetve, akire mindent rá lehet fogni, olyan, aki szereti a tényeket.

a tüzeset, az szép, ám ez attól is függ, mi ég.

mindig a vörös hajnallal kelve föl, ez ragadja meg a magány örvényében vergődő szívet. a szív ezért a színért dobog, gondolom, ez nem engedi szét- és visszahullani a dolgokat a mélybe

a sánta az öböl felé fordul, mintha fenyegetés helyett megszeretné ajándékozni valamivel áldozatát.

ezekben az órákban életem végérvényesen eldöntöttnek látom. itt ez az erős szer lett az első haza, melyben látok élni

a végén még tényleg én lennék az, aki lóvért iszik, kiált föl a rendőr kétségbeesetten.

dehát milyen hős az, amelyik nem hal meg

ahol ádáz fekete disznók szuszognak a lóhúgy tócsáiban, a kislány sántikál a ház felé.

egyik cipőjét elveszítette a kislány, szólal meg az asszony, te, paula.

ez a tájkép csapdája

az egyik kezemmel föltámaszkodom, a másik, szabad kezemmel az ajkamhoz illeszttem az ampullát, és beszívom a valóban ízetlen, ám mégis áthatóan édeskés ízű valamit. mikor kelet felől felkel a hold, arcom sápadt lesz, mint a megmosdatott halotté, s a hold fénye egy pillanatra megdermed az éjszaka leplén

a kislány leül, és imádkozni kezd

ez a csend, ez a kényszergeometria

ez az ország mélye

ez a kert

anyaszült meztelen vagy, paula, fészülködsz, vagy épp ágy-
ba készülsz, amikor egyszerre belezuhanunk a rothadó gyö-
kerekkel, gyommal és iszappal teli kert posványába
a szövegnek meg kell lennie